

ALIIDE PAREK (12. JUULIL? 1990.)

August Parek tuli PÖLMA TUULIKusse elama 1921. a. Algul oli seal hoopis tuulerates, kutsuti hollandi veskiks. Tühjalt seistes lagunesid rakendid ning ehitati teisiti ümber. Toomings polses otsas oli elumaja, mille all kelder, peal aga ketrustube. Vähepesal oli veel üks ruum. Veski töötas tuule jõul ja kui seda polnud, pandi mootor tööle. Kui vaenlased sisse tulid, viisid mootori minema. August tegi ruumist töötas, kuhu sai kõke hoiule panna.

Males oli veel kõök, sõõgituba ja 2 väikest tuba. Hoone oli kiviehitis. Kui sa 1945. a. sinna elama asusin, siis ehitati juurde esik.

Veskiti jahvatatirukkijahu, tangu, loomajahu ja ülesõele nisu jahu. Tessu käis matiga koti peslt. Mine olin spereengine. Üue peal oli laut, mille raga olev pold ulatus ühelt poolt Lellepereni, teiselt poolt Preeglini. Heina käsimine koos tegemas hoogas. Hooldamist tahtsid 2 - 3 hobust, 3 lehma, 1 nuumsiga, paar emist, kari lambaid.

Naabrid olid Värbakid (või Värbud), nad elasid lähikest sega Nõmmosalus. Pärast neid asus majja elama August Nõmmosalu naise Liisi ja kahe lapsedega 9 (Veera ja Kalle).

Kolhoosi algassteil oli tuulik veel töös. Aga ta vajtas remonti. Kivid, läbimõõduga 2 m, vajassid uut materjali valamiseks. Valeda oli vaja niikaus kui sooni sai sisse reiuda. Eeske oli jahvatada, puudus mootor ja sageli polnud ka tuult.

Veel näabritest: omas majjas elas Toomings Hermanni, iss, ka Soraug Elmarri venemad. Kaljumäel - Arvo, Assamasi-Jegni iss.

Olen pääsit Saaremaalt. Sattusin Assamale tüdrukule. Vaksmani tüdrukuid oli mitu, käsimine nendega läbi (Ilse, Leili Seima). Juku oli miilits. Hermannaksus sõjepäevil. Kuristal elas Kellaspooliku Liiss pere.

SELTSIHLUST:

Kuigi tööd tuli kõigil palju teha, olid kõik rõõmsameelsed ja käisid koos igal võimslikul juhul. Baikkülas Sillessulal oli 2 - poolega kik. Seal oli noori elati palju koos. Persdes käisid tantsu - öhtud e. simmanid nii enne sõda kui ka pärast. Augusti poeg Ants oli hõrmoonikuga tehtud ja nõutud mees neil simmanitel.

Simmaneid tehti Viinil, Esunkülas Parekil, Jaenuse sel. Kadusel Paulil oli skordion, tema oli hinnastud pillimees pesle sõda 1939. a. ja enne tegutses segakoor, juhstas OTTO JÖULU; Helipulgega võttis õige hääle üles. Proovid käisid peredes, iga kord ise peres küll Kokuts küll Kärple külas. Ünsa koor sai kokku kui 1939. a. Pärnu laulupidust osavõtsime.

Tegutses ka segarahvetsantsurühm. Proovid toimusid samal öhtul kui lauluproovgi, et ega kokku hoids. Ennusel olid oma rahv riided. Kel neid polnud, see laenab esinemise ajaks treistelt.

Purkus tegutses oma segakoor, juhstas OLGA KALLION, hiljem lühikest aega dr. KOPPEL; Püüdsin omakondi koorist ikka oma võtta, kuid Aesmaalt käimine jäi väga kaugeks. Sõda katkestas palju saju. Ometi olid tantsu ja lauluproovid suureks vahelduseks ja kookusaamise võimaluseks.

Sõa oili raske aeg. Maletan, et Aesmas, Jaan ja Segur Roosi poeg hoidsid end saksa sõjaväest eemale. Jaan võeti vene armeesse, sai haavata, sest tshtis seal õrs putkata.

Lasti põgenemisel pähde ja settus Tallinna haiglasse.
Sei teda jalgrattaga vatsas kaidud.

Kaljujäse Ain oli ka redus, Abikesse Mere seda ei teednudki. Tema teada Ain mobiliseeriti. Siur, Evald verjas end Aesmaal. Hiljem läks neiste riietesse panduna saksa poole üle. Joudis nõnda Kehtnesse.

Aesmas, Jaan oli minu sõmpaatias, kuid paari meist ei saanud, Jaani ema polnud sellega nõus, et tema poeg veeße tüdruku võtaks. Jaan jäigi vanapoisiks. Ünnitud olima mõlemad.

Parekile läksin nagu kiuste. Olin pikka aega haiglasse pespõletikute ja seal tulles endsin nõusoleku ja läksin Parekile. Ta tajtis juba ammu mind perenaiseks. Jaani haiglasseoleku ajal sei Aesmaal tublisti tööd tehtud. August kais mind siis appi kutsumas ja kui hiljem Jaani ema mind ei soovinud oma majas prerenaisena, siis registreerisime Augusti 1. apr. 1945. a. Tedsin, et August oli oma esimese naisega väga halb olnud, ervassin, läheb minuga paremaks. Ei midagi, nägime lastega palju raskeid päevi. Peale Augusti surmas kolisime lastega seal õrs. Kivimaja on tervisele halvsati mõjunud.

Kui ma ja tühjaks jäi, käidi seal lõhkumas ja kolistamas. Veskins polnud tal enamus ammu ythaatsust, kuid ma ja lagunes kiiresti. Liige hõlje hakati taastama. Hea, et nüüdkki.